

نقش کتابخانه مدرسه در تحول آموزش و پرورش

والدین

محمدرضا حشمتی

کتابخانه مدرسه مجموعه‌ای سازمان‌دهی شده از منابع مکتوب و غیرمکتوب است که در محلی مشخص از مدرسه، برای دانش‌آموزان و معلمان ایجاد می‌شود. این مکان که وظیفه‌اش مشارکت در دست‌یابی به اهدافی است که آموزش و پرورش تعیین کرده است، پاسخ‌گوی نیازهای آموزشی، تحقیقاتی، اطلاعاتی و فردی دانش‌آموزان و معلمان است. به همین دلیل، وجود کتابخانه در هر مدرسه، امری ضروری است و باعث ترویج سواد خواندن و بالا رفتن فرهنگ کتاب‌خوانی می‌شود.

بر همین اساس، کتابخانه از جمله نیازهای اساسی در آموزش و پرورش محسوب می‌شود و در صورت حذف یا عملکرد ضعیف آن، چه بسا آموخته‌های دانش‌آموزان گسترش چندانی نیابد و فقط به مطالب کتاب‌های درسی خلاصه شود. کتابخانه مدرسه اگر به طور صحیح به ایفای نقش خود در راهنمایی دانش‌آموزان به سوی کتاب بپردازد، مانند اهرمی سبب تسهیل و پیشرفت آموزش و پرورش می‌شود.

در حال حاضر، نقش کتابخانه‌ها به عنوان یکی از زیرساخت‌های جامعه اطلاعاتی و نظام خودآموزی سواد اطلاعاتی، پررنگ‌تر شده است؛ به طوری که دست‌یابی به جامعه اطلاعاتی، بدون توجه به کتابخانه‌ها، امکان ندارد.

اگر آموزش و پرورش می‌خواهد افراد تحصیل کرده آن همواره به خودآموزی بپردازند، باید با برنامه‌ریزی صحیح و بر مبنای استانداردهای سواد اطلاعاتی، نظام آموزشی مخصوص به خود را طراحی و ایجاد کند تا دانش‌آموزان از ابتدا در کنار آموزش خواندن و نوشتن، روش‌های دست‌یابی به اطلاعات مفید را فراگیرند. توجه به مقوله سواد اطلاعاتی در کتابخانه مدرسه، امری ضروری است و نشان‌دهنده نقش پررنگ و تعیین‌کننده کتابدار است. چنان‌که مقام معظم رهبری در سخنان مهم خود در تاریخ ۹۰/۴/۲۹ می‌فرمایند: کتابدار صرفاً آن کسی نیست که خدمت آوردن و دادن کتاب را به عهده می‌گیرد. کتابدار می‌تواند منبع و منشأ و مرجعی باشد برای راهنمایی مراجعه‌کنندگان به کتاب.

نقش حیاتی معلمان در ایجاد انگیزه برای راه‌اندازی کتابخانه مدرسه، امر مهمی است که می‌تواند یکی از عناصر مهم در ترغیب دانش‌آموزان به امر کتاب و کتاب‌خوانی باشد.

هم‌چنین همه دست‌اندرکاران آموزش و پرورش، مدیران مدارس و معلمان، در تأمین نیازهای کتابخانه مسئولیت دارند، اما حضور کتابداری متخصص در امر هدایت و آموزش دانش‌آموزان، نکته‌ای مهم در کتابخانه‌های مدارس است. بعضی از صاحب‌نظران، کتابخانه را به قلب مدرسه تشبیه کرده‌اند. پس مدرسه بدون کتابخانه، در حکم بدنی است که قلب ندارد؛ البته کتابخانه‌ای که کتاب‌هایش با نیازها و رغبت‌های دانش‌آموزان و معلمان مناسب باشد، و گرنه انبار کتاب خواهد شد. قلب به خون تازه حاوی اکسیژن نیاز دارد تا بتواند حرکت و انرژی ایجاد کند. کتابخانه نیز به کتاب‌های جدید نیاز دارد تا بتواند روح نشاط، پژوهش و یادگیری را در آموزش و پرورش بهبود بخشد. ما معلمان نیز در ایجاد این جریان نقش مهمی داریم. به نظر شما نقش معلمان در قبال کتابخانه مدرسه چیست؟